

ТВОРЧИСТЬ ТА КУЛЬТУРА В ДОКУМЕНТАХ ЄС

М. А. Найдич[©] – здобувач наукового ступеня кандидата політичних наук Волинського національного університету імені Лесі Українки, (м. Луцьк, Україна)

У статті йдеться про важливий внесок культури та творчості у суспільне життя, здатність зазначеної галузі впливати не лише на духовний але і на економічний розвиток Європейського Союзу. Розглянуто основні документи та програми, що стосуються розвитку культури та творчості в держав-учасниць ЄС та третіх країн.

Ключові слова: культура, творчість, культурна політика ЄС, соціальний та економічний розвиток.

Найдич М. А. Творчество и культура как важные направления в молодежной политике ЕС. *В идет речь о важном вкладе культуры и творчества в общественную жизнь, о способности указанной отрасли влиять не только на духовное но и на экономическое развитие граждан Европейского Союза и объединения в целом. Рассмотрены основные документы и программы, касающиеся развития культуры и творчества в государствах-участниках ЕС и третьих стран.*

Ключевые слова: культура, творчество, культурная политика ЕС, социальное и экономическое развитие.

Naidych M. Creativity and culture as important directions of a European youth policy. *The article describes the important contribution of culture and creativity in public life, the ability of this industry to influence not only spiritual but also the economic development of European Union citizens and associations in general. The basic documents and programs relating to the development of culture and creativity in the EU member states and third countries were considered.*

***Keywords:** culture, creativity, European cultural policy, social and economic development.*

Постановка проблеми. Сучасний світ, що поступово перетворюється у єдине глобальне суспільство останнім часом характеризується все більшою динамічністю розвитку у всіх загально-людських галузях: політичній, економічній, інформаційно-комунікаційній, технічній, духовній, освітній, творчій, культурній. З початку економічної кризи 2007 року творчість розглядається у якості головного вміння подолати виклики та вимоги часу, адже саме нестандартне мислення, неортодоксальні методи та творчі підходи до вирішення проблем є найбільш відповідними до умов світу, що глобалізується. Творчого підходу вимагає не лише розвиток економіки, фінансів, технологічного сектору, а й політики, молодіжної зокрема. Питання, якому присвячена стаття є актуальним тому, що сектор культури та творчості може сприяти всебічному розвитку економіки ЄС засобом заохочення до міжкультурного діалогу із повагою до культурного розмаїття.

Аналіз останніх досліджень. Різні аспекти культурної політики Європейського Союзу розглядалися у роботах західних вчених. Проблеми культурної стратегії аналізували такі вчені як Д. Анджело, М. Сімон та ін., економічні аспекти культури вивчав Дж. Хоукінс, дослідженням проблем єдиного культурного простору присвячені роботи С. Боота, Т. Колева, С. Каррера, Дж. Стейнса та ін. Питанням освітніх програм у сфері культури присвячені роботи Т. Іржо-Коскінен та Дж. Моора. Діяльність європейського Союзу в галузі культурного різноманіття аналізував Б. Сміт, різноманітні проблеми взаємодії ЄС із третіми країнами досліджували М. емерсон, М. Комеллі, Р. Алібоні, Ф. Тассінарі.

Вітчизняні вчені О. Гриценко, В. Солодовник, Н. Гончаренко, Є. Мягка досліджували проблеми узгодження законодавчої бази культури України із законодавством для сфери культури Європейського Союзу.

Мета статті – проаналізувати документи Європейського Союзу, що стосуються культури та творчості. Для досягнення мети поставлені такі **завдання**: визначити роль культури та творчості у політичному житті ЄС, розглянути основні документи та програми, що стосуються розвитку зазначеної галузі .

Виклад основного матеріалу дослідження. Культура лежить в основі розвитку людини та цивілізації загалом. Зв'язки між освітою, економікою, творчістю, культурою неодноразово зазначалися у різноманітних конференціях та доповідях політиків та науковців ЄС. Важливість розвитку напряму культури та творчості у молодіжній політиці висвітлюється у кожному документі ЄС, прийнятому у зазначеній галузі, серед них: «Зелена книга: Розблокування потенціалу індустрії культури та творчості»; Європейська Культурна Конвенція; «Європейські посланики про культуру та інновації: Маніфест»; рішення № 1855/2006/EU щодо створення культурної програми на 2007-2013 рр; повідомлення Комісії для Європейського парламенту, Ради Європейського економічного та соціального Комітету та Комітету Регіонів; «Культурна програма 2007-2013» та ін.

Європейці поділяють спільну культурну спадщину, яка є результатом багатовікової творчості міграційних потоків та обмінів. Оригінальність та успіх Європейського Союзу лежить у його здатності поважати усіх учасників об'єднання, їх історію, мову, культуру, звичаї та традиції. Єдність у різноманітності, повага до культурних та мовних відмінностей, підтримка спільної культурної спадщини – ось що складає основу європейської ідеї.

Європейський Союз відіграє унікальну роль у просуванні його культурного багатства та різноманітності як у Європі так і у всьому світі. Культура є незамінним атрибутом для досягнення ЄС стратегічної мети процвітання, благоустрою, солідарності та безпеки в межах об'єднання, що в свою чергу, забезпечує достойну позицію союзу серед акторів на міжнародній арені. Питанню культури та творчості присвячено багато

документів, що стосуються як взаємовідносин між державами-членами ЄС так і співробітництва із третіми країнами.

У сьогоднішній Європі культурні обміни є живими та яскравими як ніколи. Свободу пересування у значній мірі полегшує культурний обмін (особливо серед представників молодого покоління) та культурний діалог між країнами. Культурні заходи та попит на культурні цінності поширюються із безпрецедентною швидкістю, перш за все, завдяки доступу до нових засобів зв'язку. У всьому світі культурна різноманітність та міжкультурний діалог стали головними питаннями для підтримки світового порядку, заснованого на взаєморозумінні та взаємоповазі до спільних цінностей, таких як дотримання прав людини та захист мов.

Заохочення до творчості та підтримка культури серед молодих людей має ключове значення для підтримки їх саморозвитку. Участь у культурному житті також сприяє розвитку особистості молодих людей і почуття приналежності до спільноти, допомагає зміцнити усвідомлення ними спільної культурної спадщини та сприяє розвитку активної громадянської позиції..

Творчість і культура були визначені як нові ключові напрямки молодіжної політики ЄС, що сприяють благополуччю молодих людей. У зв'язку з цим держави-члени ЄС і Комісія працюють разом з метою розширення можливостей молодих людей у галузі культури і розвитку своїх талантів та творчих здібностей, сприяють розвитку спеціалізованої підготовки в галузі культури, заохочують партнерські зв'язки між культурою і творчою галуззю із молодіжними організаціями та молодими працівниками

Вперше питання культури було підняте ще у Європейській Культурній Конвенції (Париж, 1954 р.). У документі йдеться про те, що захист розвитку європейської культури сприятиме досягненню більшої єдності між його членами, більш глибокому розумінню один одного задля підтримки ідеалів та принципів, що є загальним надбанням європейців [1].

Важливим є і наступний документ – «Європейські послы про культуру та інновації: Маніфест», у якому йдеться про те, що творчість є одним із основних аспектів людської діяльності і розвитку вона набуває там де існує діалог між культурами у вільному, відкритому та різноманітному середовищі соціальної та гендерної рівності. Автори документа висувають певні пріоритети та пропонують рекомендації щодо мобілізації творчості та інновацій задля справедливого та процвітаючого суспільства:

- 1) необхідно розвивати творчість в рамках процесу по життєвого навчання;
- 2) створити у школах та університетах спеціалізовані місця де школярі, студенти та викладачі моли б займатися творчою діяльністю;
- 3) сприяти розвитку міцної, незалежної та різноманітної культурної галузі для підтримки міжкультурного діалогу;
- 4) сприяти науковим дослідженням задля стимулювання інновацій та покращення життя людей;
- 5) сприяти проектуванню процесів задля розуміння потреб, емоцій та здібностей користувачів;
- 6) підтримувати інноваційний бізнес, який сприяє процвітанню та стабільності [2].

Питання економічного впливу культури та творчої індустрії на життя європейців розглядається у «Зеленій книзі: Розблокування потенціалу індустрії культури та творчості». У документі констатується, що якщо Європа хоче залишатися конкурентоспроможною у мінливому глобальному навколишньому середовищі, вона повинна забезпечити відповідні умови для розвитку творчості та інновацій.

Зазначений документ є відповіддю на питання: як створити більший простір та кращі умови для експериментів, інновацій та підприємництва індустрії творчості та культури (далі ІТК); як стимулювати приватні інвестиції та покращити доступ до фінансів для ІТК; як посилити інтеграцію

ІТК у стратегічний, регіональний та місцевий розвиток; які нові інструменти повинні бути мобілізовані для заохочення культурного різноманіття через рухливість культурних та творчих робіт артистів, працівників культури в межах ЄС та за його кордонами; які інструменти повинні бути передбачені чи посилені на рівні ЄС задля сприяння розвитку співпраці, обміну та торгівлі між ІТК ЄС та третіх країн; яким чином можна підтримувати співпрацю ІТК та освітніх закладів, підприємств.

У грудні 2006 р. було Європейським Парламентом та радою Європи було прийняте рішення № 1855/2006/EU щодо створення культурної програми на 2007-2013 рр. Документ розроблювався із врахуванням договору про створення ЄС, пропозицій Комісії та Комітету Регіонів щодо розвитку культурної галузі об'єднання. Європейським Союзом для впровадження зазначеної програми виділено 400 млн. євро. Головною метою програми є збільшення культурного простору європейців на основі загальної культурної спадщини через розвиток культурного співробітництва між країнами, що беруть участь у програмі. Конкретними завданнями програми є сприяння транснаціональній циркуляції робіт та культурних і художніх виробів; сприяння міжкультурному діалогу. У програмі визначені галузі діяльності:

1. Підтримка культурних заходів:
 - багаторічні проекти співробітництва;
 - спеціальні заходи.
2. Підтримка органів, що діють на європейському рівні в галузі культури.
3. Підтримка збору, аналізу та поширення інформації для підвищення ефективності проектів в галузі європейського культурного співробітництва [4].

У повідомленні Комісії для Європейського парламенту, Ради Європейського економічного та соціального Комітету та Комітету Регіонів від 10.05.2007 йдеться про надзвичайно важливу роль культури та культурного діалогу між країнами-учасницями ЄС та третіми країнами.

Аналізуються доробки союзу у цій галузі та даються конкретні пропозиції щодо подальших дій у зазначеній площині.

Європейський Союз сприяє розвитку активного культурного громадянства, багатомовності, молодіжному обміну задля чого впроваджує програми навчання протягом всього життя, до них можна віднести Erasmus та Erasmus Mundus.

У аудіовізуальному секторі розроблена та впроваджена програма MEDIA programme, що сприяє конкурентоздатності європейської аудіовізуальної індустрії. Вона також призначена для розвитку міжкультурного діалогу, підвищення рівня взаємної поінформованості щодо європейської культури та розвитку культурного потенціалу. Крім того 16 листопада 2005 р. були розроблені рекомендації щодо підвищення конкурентоспроможності кіноіндустрії з викладенням конкретних дій в галузі кінематографічної спадщини.

Реалізується цілий ряд інших програм, що фінансуються європейським співтовариством, які роблять важливий внесок у розвиток культури. Для підкреслення високого статусу кращих практик та процесів міжкультурного діалогу 2008 рік був визначений Європейським союзом як рік міжкультурного діалогу. 2009 рік був названий роком творчості та інновацій в галузі освіти та культури.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, розглянувши законотворчу та практичну діяльність ЄС в галузі розвитку творчості та культури можна зробити висновок, що політики та науковці європейського співтовариства дуже глибоко усвідомлюють важливість розвитку загальної європейської спадщини, що ґрунтується на спільності культурних інтересів та цінностей європейців, одночасно приділяючи велику увагу підтримці культурної самобутності кожного окремого народу. Вважаємо за доцільне продовження поглибленого вивчення впливу культурної та творчої складової розвитку суспільства, зокрема такої соціально-вікової групи як молодь, як усього ЄС, так і країн-членів.

Список використаних джерел:

1. Culture Programme 2007-2013 [Electronic resource]. – Access mode: http://eacea.ec.europa.eu/culture/programme/about_culture_en.php
2. Green Paper on the potential of cultural and creative industries [Electronic resource]. – Access mode: http://europa.eu/legislation_summaries/culture/cu0006_en.htm
3. GREEN PAPER unlocking the potential of cultural and creative industries [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.labforculture.org/en/resources-for-research/contents/publications/green-paper-unlocking-the-potential-of-cultural-and-creative-industries>
4. European Agenda for Culture [Electronic resource]. – Access mode : http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/european-agenda-for-culture_en.htm
5. European Cultural Convention [Electronic resource]. – Access mode : <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=018&CL=ENG>
6. Manifesto for Creativity and Innovation in Europe [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.create2009.europa.eu/fileadmin/Content/Downloads/PDF/Manifesto/manifesto.en.pdf>
7. Strategic framework for education and training [Electronic resource]. – Access mode: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc28_en.htm
8. Youth Policy 2000 : Formulating and Implementing National Youth Policies: A Commonwealth Handbook (London) [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.un.org/esa/socdev/unyin/documents/escap.pdf>

Робоча адреса:

*Волинський національний університет імені Лесі Українки,
факультет міжнародних відносин,
кафедра міжнародної інформації*

43000, Волинська область, м. Луцьк, вул. Винниченка, 28, каб. 6.

Електронна адреса: Marina.Najdych@gmail.com

Контактні телефони:

моб. +38 098-88-75-75-8

+38 099-27- 61-223